

MATERIALE OG Udstyr

Adgang til pc'er

Trin for trin vejledning

Eleverne diskuterer på klassen, om de har lyst til at udarbejde deres eget spørgeskema og hvilket emne indenfor marint affald de kunne tænke sig at få belyst? Eleverne kan evt. tage udgangspunkt i nedenstående punkter:

- Folks faktiske viden: Her refereres til information, som er videnskabeligt baseret og ikke kan ændres – fx det faktum at aluminium synker i vand
- Folks adfærd og vaner (ud fra hvad de selv mener): Dette kan referere til, hvor ofte de gør forskellige ting – fx affaldssortering hvor svarmulighederne kunne være: 1) aldrig, 2) ind imellem, 3) oftest, 4) altid
- Folks opfattelse: Her refereres til deres overbevisning eller formodede viden om forskellige fænomener (fx jeg er overbevist om, mener eller tror, at glas holder længere i havet end plastik)
- Folks meninger og holdninger til et bestemt emne (fx jeg syntes at det er omsonst at sortere affald)
- Folks holdninger for eller imod bestemte handlinger (fx jeg går ind for affaldssortering/genbrug)

Inden eleverne udarbejder deres spørgeskema, skal de hente inspiration i lignende spørgeskemaundersøgelser. NGO'ere (Non-Governmental Organisations), universiteter osv. offentliggør med jævne mellemrum denne type undersøgelser.

Eleverne kan starte med rapporten fra 2011 "Analyse af børns adfærd og holdninger til henkastet affald". Den kan sammen med andre analyser omkring affald i Danmark findes på: <http://www.holddanmarkrent.dk/indhold/viden/analyser.aspx>
I øvrigt kan søgeordene: "marine litter survey" hjælpe til at finde undersøgelser, hvor det er marint affald, der er fokus.

Eleverne bestemmer selv, hvilke type spørgsmål de vil bruge: "Åbne" spørgsmål eller "lukkede" spørgsmål eller "multiple choice" spørgsmål osv.

De udarbejder spørgeskemaet i grupper for 0 Svarene kan indsamles online eller via interviews.

Eleverne sikrer selv, at de modtager et tilstrækkeligt antal svar på skemaerne. De kan evt. selv besvare spørgsmålene!

Eleverne analyserer resultaterne med hjælp fra læreren. De drager konklusioner om den "marine affaldsprofil", som er gældende for beboerne i deres område.

OPFATTELSE, HOLDNINGER OG ADFÆRD I FORHOLD TIL EGNE HANDLINGER

I denne aktivitet læser eleverne offentliggjorte undersøgelser, der omhandler den generelle offentlige mening om emner, der vedrører marint affald. Herefter laver eleverne deres egne undersøgelser, hvor de inddrager og dokumenterer de lokale beboeres opfattelse, holdninger og adfærd i forhold til marint affald.

FAGOMRÅDER

Biologi, geografi, fysik og kemi, matematik, samfundsfag, dansk (evt. engelsk)

ALDRESGRUPPE

Overbygning

VARIGHED

Research, forberedelse af spørgeskema, indsamling af data og bearbejdning: Cirka 1 måned

EKSEMPLER PÅ FÆRDIGHEDS- OG VIDENSMÅL

	Færdighedsmål	Vidensmål
Biologi, geografi og fysik og kemi	Eleven kan indsamle og vurdere data fra egne og andres undersøgelser Eleven kan forklare sammenhænge mellem naturfag og samfundsmæssig problemstillinger og udviklingsmuligheder Eleven kan formulere en påstand og argumentere for den på et naturfagligt grundlag	Eleven har viden om indsamling og validering af naturfaglige data Eleven har viden om interesse modsætninger knyttet til bæredygtig udvikling Eleven har viden om begrundelser og påstande
Matematik 7.-9. klasse	Eleven kan vælge relevante deskriptorer og diagrammer til analyse af datasæt	Eleven har viden om statistiske deskriptorer, diagrammer og digitale værktøjer, der kan behandle store datamængder
Samfundsfag	Eleven kan analysere sociale grupper og fællesskabers betydning for socialisering og identitetsdannelse Eleven kan identificere, formulere og gennemføre enkle undersøgelser af samfundsmæssige problemstillinger	Eleven har viden om socialisering og identitetsdannelse Eleven har viden om samfundsfaglige undersøgelsesmetoder
Dansk 7.-9. klasse	Eleven kan layoute tekster, så det fremmer kommunikationen	Eleven har viden om formidlingsformer

SEKTION B

KILDER TIL MARINT AFFALD

Baggrundsviden til læreren

En undersøgelse fra 2008 i Storbritannien viste:

- 37% af de adspurgte mente, at det er ok at smide affald, hvis der ikke er en skraldespand i nærheden
- 91% mener, at den mest effektive måde at reducere affald på, er at opsætte flere skraldespande
- 42% af rygerne og 16% af ikke-rygerne mener, at cigaret-relateret affald er acceptabelt

The European Values Study

The European Values Study (EVS) er en international undersøgelse som foretages hvert 9. år – første gang i 1981. Undersøgelsen fokuserer på europæernes tanker omkring livet, familien, arbejde, religion, politik og samfund. To spørgsmål i undersøgelsen fra 2008 handlede om affald.

(A) Er det ok at smide affald på offentlige steder? I gennemsnit fandt 69% af de adspurgte, at det ikke er ok at smide affald på offentlige steder. Over 80% mente, at det aldrig er ok og i Malta, Kroatien, Letland og Rumænien samt Danmark, mente færrest, at det er ok at smide affald. De lande, der scorede lavest og hvor kun 50% var enige i, at det aldrig er ok at smide affald, var Hviderusland, Slovakiet, Finland og Sverige.

(B) Hvor mange af dine medmennesker smider affald på offentlige steder? På tværs af alle deltagende lande mente 15% af de adspurgte, at deres medmennesker smider affald på offentlige steder. Den højeste procent fremgik hos Ungarn (77%). Andre lande som scorede lavere var Tyrkiet, Nordirland, Grækenland, Finland og Hviderusland (28% til 23%). De lande som lå bedst var Danmark, Belgien, Letland og Holland (4%) Frankrig (6%) og Østrig (9%).

Ifølge EVS undersøgelsen, accepterer ældre mennesker affald i mindre grad end yngre, og kvinder i mindre grad end mænd. Dette falder godt i tråd med, hvad andre undersøgelser viser.

“Keep Britain Tidy” er en detaljeret analyse, som kortlagde en specifik gruppe mennesker, som smider affald. Baseret på deres svar, attitude og adfærd blev de inddelt i følgende kategorier/grupper:

- “De artige” udgjorde 43% af dem, der efterlader af-

fald. De efterlader kun æbleskrog, små stykker papir, og anså ofte dette for ikke at være et problem. Medlemmerne i denne gruppe var oftest kvinder, ikke-rygere og 25 år eller derunder

- “De retfærdiggørende” udgjorde den næststørste gruppe – 25% af dem, der efterlader affald. De retfærdiggjorde deres adfærd med manglende skraldespande og udsagnet “alle andre gør det”. “De retfærdiggørende” mennesker anser folk, der smider affald for at være dovne og de ville blive flove, hvis noget tog dem i at smide affald og ville efterfølgende samle affaldet op. “De retfærdig-gørende” var oftest mænd, rygere og 34 år eller derunder
- “Livet er for kort” gruppen var klar over, at det er forkert at smide affald, men havde mere vigtige ting at bekymre sig om
- I tæt sammenhæng med denne gruppe var “Er det mit problem?”-gruppen. De var enten helt uvidende om konsekvenserne ved at smide affald eller var simpelthen ligeglade. Ingen af dem ville føle sig skyldige, hvis de blev taget i at smide affald og de ville ikke tilbyde at samle affaldet op efterfølgende. I nogle tilfælde blev de ret verbale og endda aggressive. De anså det dog for uhøfligt, hvis nogen smed affald lige foran dem. Denne gruppe bestod hovedsageligt af unge mænd, som også var rygere
- “Skyldig” gruppens medlemmer udgjorde 10% af dem, der efterlader affald. De forstod godt, at det at smide affald var forkert, og følte skyld, når de gjorde det. Men hvis det var besværligt, at skulle bære eller opbevare affaldet indtil de fandt en skraldespand, ville de smide det fra sig. Denne gruppes medlemmer smider affald, når ingen ser det, i bilen eller i forbindelse med offentlige forsamlinger. De følte skyld, når de blev taget i at smide affald og tilbød med det samme at samle det op. De anser folk der smider affald for at være dovne og tankeløse. De er primært kvindelige ikke-rygere – 25 år eller derunder

- “Dem der giver andre skylden” udgjorde 9% af dem, der smider affald. De gav kommunen skylden for deres egen adfærd

med baggrund i manglende skraldespande. De gav også fastfood restauranter, teenagere og producenter skylden for blandt andet at emballere deres produkter for meget. Medlemmerne i denne gruppe blev flove, hvis nogen tog dem i at smide affald og samlede det op, mens de kom med undskyldninger for deres adfærd. De anser folk, der smider affald for at være dovne, men retfærdiggjorde deres handling med manglende eller fulde skraldespande. De er primært unge mandlige ikke-rygere

MARLISCO undersøgelse af europæiske holdninger til og opfattelse af marint affald

Resultaterne af MARLISCO's grundlæggende undersøgelse indikerer, at størstedelen af europæerne oplever affald på strandene, hver gang de besøger kysten. Deltagerne i undersøgelsen fandt det marine affald bekymrende og anså det for at være et alvorligt problem samtidig med at de angav, at kysterne er af høj værdi. Mere specifikt opfattede deltagerne mængden af marint affald som stigende og at affaldet udgør en trussel, som kan skabe varig skade. De var også af den overbevisning, at det er et problem for os alle og ikke kun for kommuner med kyststrækninger eller for andre lande.

De angav, at de mente, at affald er et problem alle steder i det marine miljø, især i bynære områder og på strande med undertagelse af polarhavene.

Deltagerne var af den opfattelse, at affald primært lander i det marine miljø via direkte udledninger i havet og ikke så meget gennem deponering eller kloakudledninger. I gennemsnit mente deltagerne, at plastik udgjorde 46% af det marine affald, hvilket er en markant undervurdering – det udgør rent faktisk 75% ifølge diverse undersøgelser.

Deltagerne fandt, at de hovedansvarlige for affaldet var regeringen, industrivirksomheder, forbrugere og den generelle befolkning – som dog ikke var hverken kompetente til at løse problemet

eller motiverede for at reducere mængden af affald.

Til sammenligning var de mindst ansvarlige forskere og miljøgrupper, som blev anset som de mest kompetente og mest motiverede i denne sammenhæng. Den gruppe, som blev opfattet som både ansvarlig, kompetent og motiveret, var undervisere.

Deltagerne angav, at de anså sig selv for godt at kunne gøre flere ting for at reducere marint affald, men at de færreste ville bede andre samle affald op, selvom deltagerne var vidne til, at de smed det.

